

“Tenim els recursos humans per a fer periodisme de qualitat”

La investigadora Mònica Parreño recorre l'escenari informatiu valencià de la crisi

JUAN MANUEL JÁTIVA

Valencia - 4 MAR 2015 - 19:51 CET

Mònica Parreño, autora d'El camp periodístic valencià'. PRATS I CAMPS

“Tenim un 90% d'atur entre els professionals de la informació”, apunta Mònica Parreño quan se li pregunta per allò que seria més específic de l'hàbitat informatiu valencià, a

propòsit del seu llibre acabat de publicar *El camp periodístic valencià* (Aldea Global, 2015). Afegim una altra especificitat valenciana: “Que, a diferència d’altres territoris que tenen capital propi invertit en mitjans de comunicació, ací tot pertany pràcticament a grups estatals, al País Valencià no hi ha inversors locals interessats en el món periodístic”.

El camp analitzat per aquesta investigadora participa, en general, de les tendències i dels canvis territorials globals, però hi ha una altra particularitat que no es cansa de subratllar, òbviament relacionada amb aquestes. És la desaparició de la radiotelevisió pública, “un cas sense parangó”, recorda, “que la converteix en l’única comunitat autònoma amb llengua pròpia sense mitjans institucionals propis”, com ja quedava palès en un altre llibre col·lectiu en què Parreño va col·laborar: *Reset RTVV. Per unes polítiques de comunicació al servei de la societat*.

Específica del nou llibre, en què aprofita, entre altres, les metodologies d’investigació de Pierre Bourdieu, és també la disciplina d’origen de la mateixa investigadora, filòsofa de formació, encara que també màster en Societat de la Informació i Coneixement, que mira la professió i el seu entorn des d’una perspectiva nova, diferent dels estudis fets fins ara.

“La situació és depriment”, reconeix, però “tenim recursos humans amb talent i ganes per a fer un periodisme de qualitat; està quasi tot per fer, és el moment perfecte per a fer el canvi cultural i de la pràctica professional”. Fa quatre anys, Parreño va publicar un altre estudi sobre *El nou periodisme integrat i multiplataforma. El cas del diari “Ara”*, que va fer que es preguntara “per què no es feia alguna cosa semblant al País Valencià”. Va ser el punt de partida, sense hipòtesis prèvies, de la tesi doctoral que va donar peu a l’últim llibre sobre l’estructura mediàtica i la pràctica dels periodistes valencians.

La motivació principal, aclareix en el llibre, “ha estat la preocupació per l’estat actual de la funció del periodisme per a la societat i, per extensió, per la contribució d’aquest a la formació de l’opinió pública quant a participació responsable en el joc democràtic”. Ha aprofitat la veu dels mateixos periodistes en tant que fan teoria de la seua pràctica quan en parlen. Divuit entrevistes amb professionals de diferents tipus de mitjans i tipologia, i també de diferents procedències territorials, nodreixen bona part del treball.

El decreixement de la qualitat periodística és una constant en l’estudi. “Els arguments dels periodistes sobre la qualitat periodística

“Hi ha bons professionals amb ganes de fer coses, fins i tot entusiastes”

conclouen amb la convicció de la necessitat d'una regeneració de l'autonomia del camp [periodístic] que efectivament aposte pel servei a la democràcia”, explica en els últims paràgrafs del llibre. Però açò només serà possible si no es fa desplaçar el professional qualificat “del lloc que li correspon” i els empresaris no “substitueixen l'excel·lència, o qualitat del producte, per la mercantilització de les notícies”.

Les causes de la pèrdua de qualitat, segons els professionals (detallades pels periodistes entrevistats en la precarietat professional, la caiguda d'ingressos, falta de temps, dependència de l'agenda institucional, competència amb les xarxes socials, canvi de modes de producció, escletxa generacional, immediatesa...), rau en “una causa estructural i una altra d'externa al camp: l'adaptació a les TIC i la crisi econòmica”.

Pel que fa al camp periodístic, en el període estudiat del 2006 al 2010 es registra un creixement mitjà anual de l'audiència en Internet del 9,37 %, mentre que la ràdio creix un 1,12 % i la televisió un 0,84. La premsa va ser l'única que va decreixer, un 0,85 %. No és casualitat que la població lectora, constata Parreño, faça del País Valencià un dels territoris més depauperats, amb un 30 %, únicament equiparable a les xifres d'Extremadura i Múrcia. El País Valencià se situa també per sota de la mitjana espanyola quant a la penetració d'Internet. “Açò es relaciona amb la cultura de la informació, la voluntat d'estar informats, i la seua debilitat pot afavorir els interessos del poder”, assenyala l'autora.

Cara i creu. La inestabilitat laboral, la reducció de recursos, la baixada de lectura de la premsa unida a l'auge d'Internet implica tant l'escletxa entre el que s'estudia en la facultat i la realitat professional, com “l'alternativa dels professionals que afronten l'adaptació a la crisi amb noves fórmules de periodisme més compromés, personal i directe, normalment desenvolupat en entorns virtuals”.

Tot el llibre és la pintura d'un escenari crític, “amb bons professionals amb ganes de fer coses, fins i tot entusiastes”, constata Mònica Parreño, que se situa entre els qui pensen que “de tota crisi naixen les oportunitats”. Per açò reitera que “ara mateix és un moment de possibilitats si trobem els recursos institucionals i econòmics per a encetar projectes nous, entre aquests una radiotelevisió pública en condicions”.